Enäjärvi

Nro 2 2020

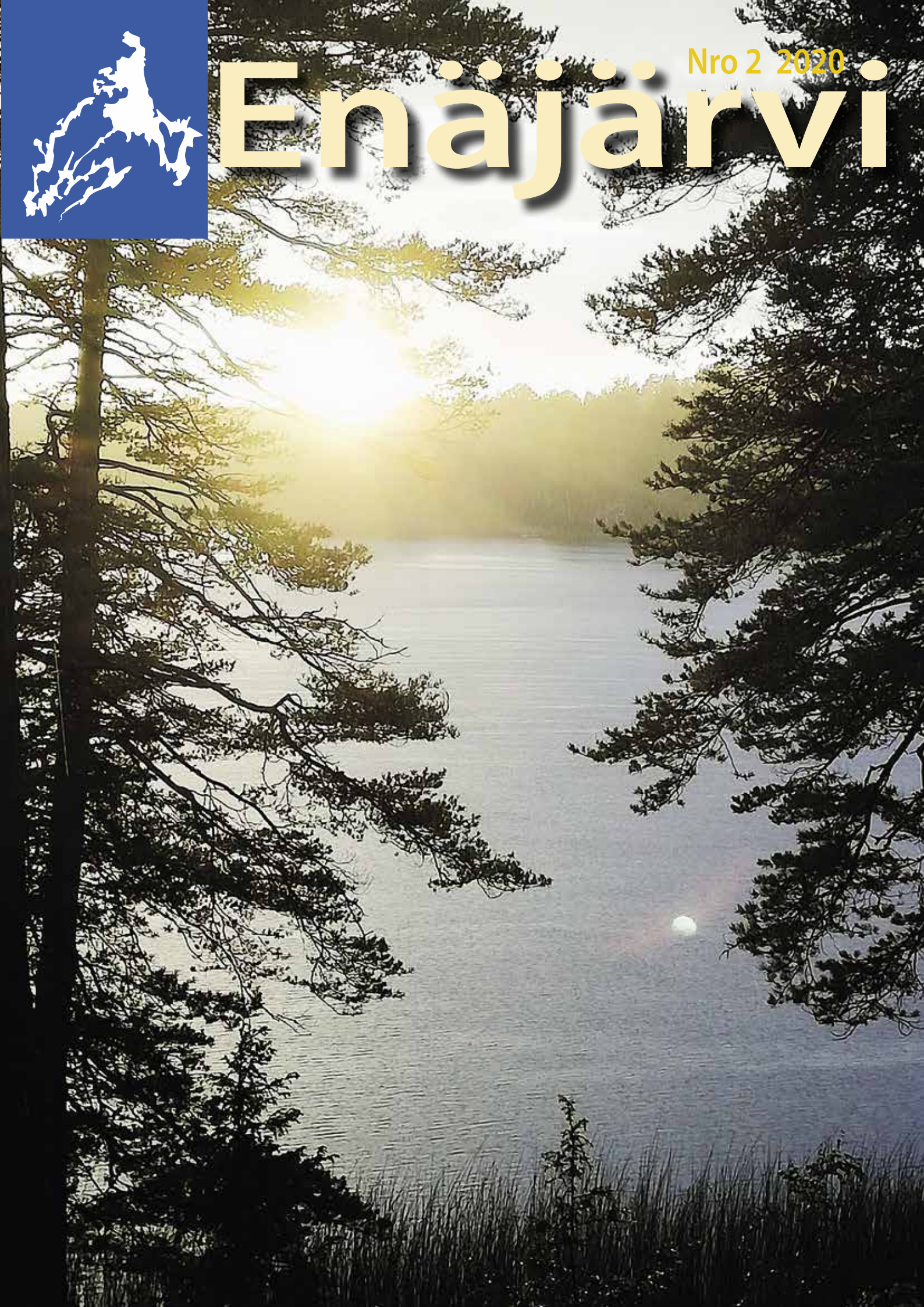

Sisältö

Sisältö

3 Hyvää koronasyksyä kaikille!
4 Enäjärven vedenkorkeudet
7 Pohjapadon ja järven vedenkorkeuden tarkkailuohjelma
8 Näin Enäjärveä on suojeltu, osa 1
10 Kalasääskiä Enäjärvellä
13 Esitys Enäjärven käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi
14 Vesiliikenne Enäjärvellä
15 Kokemuksia sähkömoottoriveneilystä Enäjärvellä
17 Rakennusluvista
17 Valonia
18 Minkkejä pyytämään
18 Hallitus 2021
19 Aatoksia yhdistyksen nuottalautasta
20 Sähkökaapelityöt

www.enajarvi.fi

KUVA Lea Siivola

Enäjärven suojeluyhdistys –
Olemme myös facebookissa.

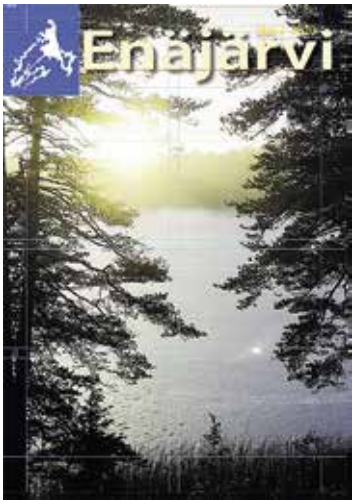

5. vuosikerta

Kustantaja
Enäjärven suojeluyhdistys ry

Päätoimittaja
Heikki Halttunen

Vastaava toimittaja
Helena Olkinuora
helsu1957@gmail.com

Toimitus
Hannu Lumme ja Rolf Oinonen

Lehden tarkoitus
Enäjärven suojeluyhdistyksen jäsenlehden tarkoitus on tuottaa jäsenten arkikäyttöön sopivaa tietoa ja inspiraatiota. Toimintaa on viime vuosina päämäärätietoisesti ja tavoitehakuisesti suunnattu siten, että yhdistys pystyy vastaamaan niihin kysymyksiin, joihin jäsenet nykyisissä muuttuvissa olosuhteissa odottavat vastauksia.

Taitto ja kuvankäsittely
Seppo Mahlman

Tuotanto
Printway Oy, Vantaa 2020

Kannen kuva
Aurinko järvessä 06.09.2020
Arpalahden selällä
Heikki Halttunen

Yhdistyksen kotisivu
www.enajarvi.fi

ISSN 2343-3965

Hyvää koronasyksyä kaikille!

Kesä Enäjärvellä on sujunut leppoisasti. Häiritsevä veneily ja vesiskootteriajelu ovat puhuttaneet monia. Toivottavasti asiaan saadaan parannusta ensi vuonna.

Järven vedenpinnan taso on säilynyt hyvänä läpi kesän ja nyt syksyllä jo noussut hieman. Vieläkään ei pystytä arvioimaan pohjapadon vaikutusta. Vedenkorkeuden tason seuranta on järjestetty.

Koronatilanteen takia vuosikokous siirrettiin keväältä syyskuun loppupuolelle. Kokous pidettiin syyskuun 26 päivänä Kitulassa entisen Ykköspesän vanhoissa tiloissa toimivassa Kitulan kulttuuripysäkissä.

Kokous pidettiin koronaviruksen vaikutuksesta aiheutuvin turvajärjestelyin ja sujui sopuisasti.

Hallituksen erovuoroiset jäsenet valittiin tehtäväänsä uudelleen. Nyt ei vielä voida tietää viruksen mahdollisesti ensi keväänä aiheuttamia rajoituksia. Vuosikokoushan on tarkoitus pitää huhtikuussa.

Kalansaaliit järvellä ovat olleet kuulopuheiden mukaan varsin hyviä. Meilläkin tehtiin maittavia kalapullia moneen kertaan. Paisteltiin välillä kuhafileitäkin.

Rantakalatapahtumaa ei tänä vuonna järjestetty. Toivottavasti ensi vuonna voidaan järjestää. Tätä suosittua tilaisuutta monet kyselivät. Kesätapaaminenkin jätettiin pois koronatilanteesta johtuen. ♦

Pitäkää huolta itsestänne ja läheisistänne!

Hyviä suppilovahveroretkiä toivottaen

Heikki Halttunen
puheenjohtaja
1.11.2020 heka.halttunen@gmail.com

Enäjärven vedenkorkeudet

Enäjärven pohjapato on ollut järven luusuassa Jaarnin sillan yläpuolella elokuusta 2018 eli runsaat kaksi vuotta. Pohjapato nostaa järven alimpia vedenkorkeuksia ja parantaa järven virkistyskäyttöä sekä ehkäisee matalien alueiden umpeenkasvua muuttamatta kuitenkaan keskivedenkorkeutta. Pohjapadon keskikohdan kynnys on korkeudella N60+57,10 m, mikä on myös Enäjärven aliveden korkeus. Enäjärven yliveden korkeus on N60+58,00 m. Arvot edustavat kerran 20 vuodessa sattuvan vedenkorkeuden ääriarvoja.

Vedenkorkeus järvessä riippuu luonnollisesti sademäärästä. Pohjapadon rakentaminen sattui erittäin kuivaan aikaan. Sademäärä Salossa oli kesällä 2018 Ilmatieteen laitoksen tilaston mukaan vain 56 % vuosien 1981–2010 sademäärän keskiarvosta. Vedenkorkeus patoa rakennettaessa laskikin poikkeuksellisen alas. Vedenkorkeus nousi 2018 syyssateiden myötä nopeasti, vaikka syksyn sademäärä oli edelleen alle normaalin ja koko vuoden sademäärä jäi 63 %:iin em. keskiarvosta. Vuoden 2019 sademäärä oli sateisen syksyn ansiosta em. keskiarvoa suurempi. Vielä viime vuoden talvella ja keväällä sademäärä oli vuosien 1981–2010 sademäärän keskiarvoa suurempi. Vedenkorkeus järvessä nousikin viime talvena yli kerran 20 vuodessa sattuvan yliveden korkeuden. Viime kesänä sademäärä jäi normaalin alapuolelle ja vedenkorkeus järvessä laski normaaliksi.

Sademäärät ia poikkeama-%:t Salossa Ilmatieteen laitoksen tilaston mukaan vuosina 2018–2020 on esitetty alla olevassa taulukossa:

Vuosi	Vuodenaika	Sademäärä, mm	Poikkeama % vuosien 1981–2010 keskiarvosta
1981–2010	Keskiarvo	687	100
2018	Talvi	171	106
2018	Kevät	73	67
2018	Kesä	118	56
2019	Talvi	144	89
2019	Kevät	109	100
2019	Kesä	165	78
2019	Syksy	256	125
2020	Talvi	265	163
2020	Kevät	182	139
2020	Kesä	194	91

Jatkuu sivulla 6 –>

Pohjapato.

Enäjärven vedenkorkeus pohjapadolla/Lauttavedellä ja Uitsalmen sillalla.

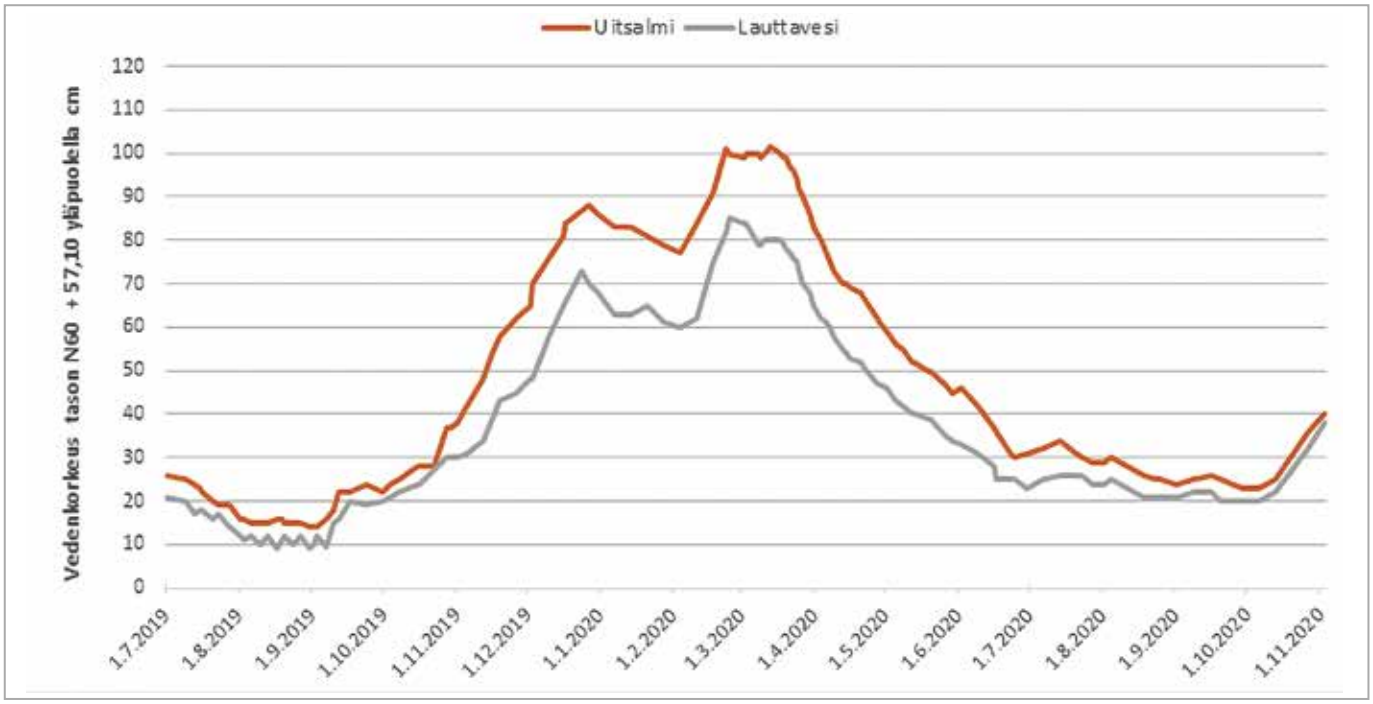

Jatkoa edelliseltä aukeamalta

Enäjärven vedenkorkeutta on seurattu ensin Suomusjärven kunnan toimesta ja nykyisin yhdistyksen toimesta, yhteensä jo lähes 50 vuotta, Seurantaan tehtiin ensin Uitsalmen sillan asteikolta ja pohjapadon rakentamisen jälkeen myös padolta. Uusi tarkkailuohjelma, josta Rolf Oinonen kirjoittaa, siirsi pohjapadolla tapahtuneen tarkkailun selvästi järven puolelle Lauttavedelle. Siellä olevalle asteikolle on yleisöllä helppo pääsy. Vedenpinta on siellä samalla korkeudella kuin pohjapadolla.

Vedenkorkeushavainnot on siirretty ja siirretään kuukausittain sekä yhdistyksen nettisivuille että yhdistyksen Facebook ryhmän sivuille. Enäjärvellä on Uudenmaan ja Varsinais-Suomen ELY-keskusten sekä Lohjan ja Salon kaupunkien toimesta teetetty tulvakartoitus, joka on valmistunut, mutta sitä ei ole vielä analysoitu eikä julkaistu. Tiedot siitä julkaistaan yhdistyksen nettisivuilla ja FB:ssä. ♦

Teksti ja kuvat
1.11.2020 Lea Siivola

Vedenkorkeus kuvaushetkellä N60+57,26 m.

Pohjapadon ja järven vedenkorkeuden tarkkailuohjelma

Monituisten vaiheiden jälkeen Uudenmaan ELY-keskus on antanut mm. seuraavat määräykset pohjapadon hydrologisesta tarkkailusta:

Järven vedenkorkeus mitataan sulan veden aikana viikoittain kahdesta paikasta eli järven luusuassa sijaitsevasta ”yleisöasteikosta” Jaarninkoskentien varressa sekä Salmen sillan pilarin asteikosta. Jääkannen aikana mittarit luetaan kaksi kertaa kuussa jäätilanteen salliessa.

Mittauspisteiden nollapisteet tulee tarkistaa mittauksella noin 2 vuoden päästä padon rakentamisen jälkeen ja toisen kerran noin 5 vuoden päästä. Veden virtaamia arvioidaan uoman purkautumiskäyrästön avulla. Purkautumiskäyrän laatii virtaamamittauksiin perehtynyt asiantuntijataho. Purkautumiskäyrä tulee tarkistaa virtaaman tarkistusmittauksella noin 2 vuoden päästä käyrän laadinnan jälkeen ja toisen kerran noin 5 vuoden päästä.

Ely:n päätöksen jälkeen pohjapadolla pidettiin palaveri Lohjan kaupungin ja Enäjärven suojeluyhdistyksen kesken. Siinä todettiin, että mittausvelvollinen eli Lohjan kaupunki tekee tarkkailusopimuksen Seppo Rantalaihon (”yleisöasteikko”) ja Rolf Oinosen (Salmen silta). Todettiin että maanomistaja on antanut luvan laiturinsa käyttöön ”yleisöasteikkoa” luettaessa.

Lisäksi päätettiin, että kesällä järjestetään yhdistyksen jäsenille tutustumisretki pohjapadolle ja ”yleisöasteikolle” ja samalla esitellään purolaakson upeaa luontoa.

Korea kuningaskalastaja oleskeli purolla palaverin aikana.

Tarkkailuohjelma on voimassa 5 vuotta ja se on kokonaisuudessaan luettavissa Uudenmaan Ely:n verkkosivuilta. ♦

Rolf Oinonen

KUVA Lea Siivola

Pohjapadolla pidettiin 13.lokakuuta palaveri, jossa sovittiin pohjapadon toiminnan tarkkailusta. Kuvassa Lohjan kaupungin ympäristöpäällikkö Jarkko Koskela arvioimassa tilannetta Myllyjoen ylittävällä sillalla Jaarninkoskella.

Näin Enäjärveä on suojeltu, osa 1

YHTEISKUNTA MUUTTUU
Kaupungistuminen, teollisuuden laajeneminen, laajat suo-ojitukset ja maatalouden keinolannoitteet viitoittivat Suomen vaurastumista 1960-luvulla. Seurauksena oli vesien laadun huolestuttava heikkeneminen lähes kaikkialla.

Uusien ja yllättävien ongelmien ratkaisemiseksi ei enää riittänyt vain entistä agraariyhteiskuntaa palveleva ja lähinnä maatalouden kuivatus- ja ojitustoimenpiteisiin keskittynyt organisaatio. Niinpä maanviljelyinsinööripiirit korvattiin vuonna 1970 uudella VESIHALLITUKSELLA, jolle siirrettiin laaja vastuu vesistöjen vaalimisesta.

Vetoomus ei auttanut

Samanaikaisesti järvenrantahuviloiden kasvava omistajajoukko ja luonnonsuojelujärjestöt olivat huomanneet vesistöjä uhkaavat vaarat. Sammatin kunta oli samaisena vuonna 1970 anonut vastaperustetulta vesihallitukselta lupaa johtaa kirkonkylän jätevedet pienpuhdistamon kautta Enäjärveen laskevaan suo-ojastoon. Vesihallitus piti parempana ratkaisuna johtaa Sammatin jätevedet Kirmustenjärven luusuaan ja edelleen Lohjanjärveen, mutta ei suoranaisesti kieltänytkään jätevesien ohjaamista Enäjärveen.

Kuultuaan yllä mainitusta hankkeesta Sammatin Kiikalan kalastuskunnan vedensuojelutoimikunta lähetti vesihallitukselle laajan ja seikkaperäisen vetoomuksen, että Enäjärven suuntaan ei johdettaisi jätevesiä. Vetoomuksen olivat allekirjoittaneet Jorma Penttinen, Jaakko Vihmola, Aatto Virta, Erkki Jäämeri, Antero Nyyssönen ja Vieno Eloranta.

Vetoomus ei tuottanut tulosta, vaan Sammatin kunnan jätevedet johdettiin Enäjärven suuntaan.

Valitus ei vaikuttanut

Samaan aikaan toisaalla eli järven pohjoispäässä huolestuttiin Lahnajärven rannalla olevien kahviloiden (Matkamanna ja Palax) jätevesien johtamisesta Enäjärveen laskevaan puroon. Länsi- Suomen vesioikeuden päätöksistä valittivat eräät maanviljelijät, Taipaleen-Laidikkeen kalastuskunta ja muutamat yksityishenkilöt aina Korkeimpaan hallinto-oikeuteen saakka – tuloksetta. Jätevesiä sai johtaa Lahnajärven luusuaan. Toinen kahviloista, ”Palaxin Ufo” lopetti kuitenkin toimintansa jo muutaman vuoden kuluttua. ”Ufo” siirrettiin Kaukasukselle.

Yhteistyö sai kannatusta

Yllä mainittujen pistekuormittajien ja yhä pahenevan hajakuormituksen vaikutusten – vesikasvillisuuden nopea runsastuminen – torjumiseksi ja veden laadun parantamiseksi syntyi kesällä 1972 useiden Enäjärven kalastuskuntien jäsenten kesken ajatus yhteistoiminnan järjestämiseksi Enäjärven alueella. Ajatusta vauhditti tosiasia, että järvi oli jaettu kolmen erilaisen kunnan kesken. Nopeasti lisääntyvä moottorivenerallikin koettiin häiritsevänä. Pontta antoi myös 1972 hyväksytty ELSA-radan ja sen rinnalla kulkevan Turku-Helsinki-moottoritien yleissuunnitelma. Nämä jättiväylät olisivat ylittäneet Enäjärven kolmesta kohdasta ja sivunneet sen useita lahtia. Rohkaiseva oli myös läheisen Karjalohjan Puujärven esimerkki: sinne oli jo muutama vuosi aikaisemmin perustettu oma suojeluyhdistys, Suomen kenties ensimmäinen.

Rannoilta löytyi alan asiantuntijoita, limnologeja ja ympäristönsuojelun koulutuksen saaneita, vesihallituksen virkamiehiä, taitavia kalamiehiä, uutteria ja sinnikkäitä järjestöihmisiä ja valistuneita maanviljelijöitä. Yhdessä he kesän 1972 aikana suorittivat ranta-asukkaiden keskuudessa kyselyn, johon saatiin 115 vastausta. Vastanneista 112 oli sitä mieltä, että yhteistyö on tarpeen.

Väinö Solkinen kokosi kyselyn tulokset ja laati niistä tiiviit taulukot. Tuloksia käsiteltiin kesällä 1973 kalastuskuntien kokouksissa. Talvella 1974 kutsuttiin Enäjärven ranta-asukkaita, niin mökkiläisiä kuin vakituisia asukkaita, kokoukseen Helsingin Metsätalolle 28.5 1974.

Kokouksessa johti puhetta Väinö Solkinen ja pöytäkirjaa piti

Rolf Oinonen. Kokouksessa oli läsnä 66 henkilöä. Kokouksessa selostettiin kyselyn tuloksia ja päätettiin perustaa toimikunta valmistelemaan yhdistyksen perustavaa kokousta.

Toimikuntaan valittiin Erkki Alho, Kaarina Parkkonen, Heikki Erkkilä, Pentti Koitto, Risto Koitto, Väinö Solkinen ja Matti Halttunen. Työryhmä laati ehdotuksen yhdistyksen säännöiksi.

Suojeluyhdistys syntyy

Enäjärven suojeluyhdistyksen perustava kokous pidettiin 3.8.1974 Sammatin Sampaalassa. Läsnä oli 45 henkilöä. Sopimuskirjan allekirjoittivat Kalervo Alen, Risto Koitto ja Väinö Solkinen. Ensimmäisen hallituksen jäseniksi valittiin Vieno Eloranta, Heikki Erkkilä, Kaarina Parkkonen, Heikki Penttinen, Maija Saari ja Väinö Solkinen. Järjestäytymiskokous pidettiin 26.9.1974.Puheenjohtajaksi valittiin Väinö solkinen, varapuheenjohtajaksi Risto Koitto, sihteeriksi Heikki Erkkilä ja rahastonhoitajaksi Kaarina Parkkonen.

Yhdistyksen toiminta alkoi tästä eteenpäin tarmokkaasti. Oleellista yhdistyksen toiminnassa oli alusta alkaen pyrkimys sovitellen, selvityksiä toimittamalla sekä muillakin tavoilla ehkäistä ristiriitoja ympäristönsuojelua koskevissa kysymyksissä. ♦

Teksti Rolf Oinonen

KUVA Heikki Halttunen

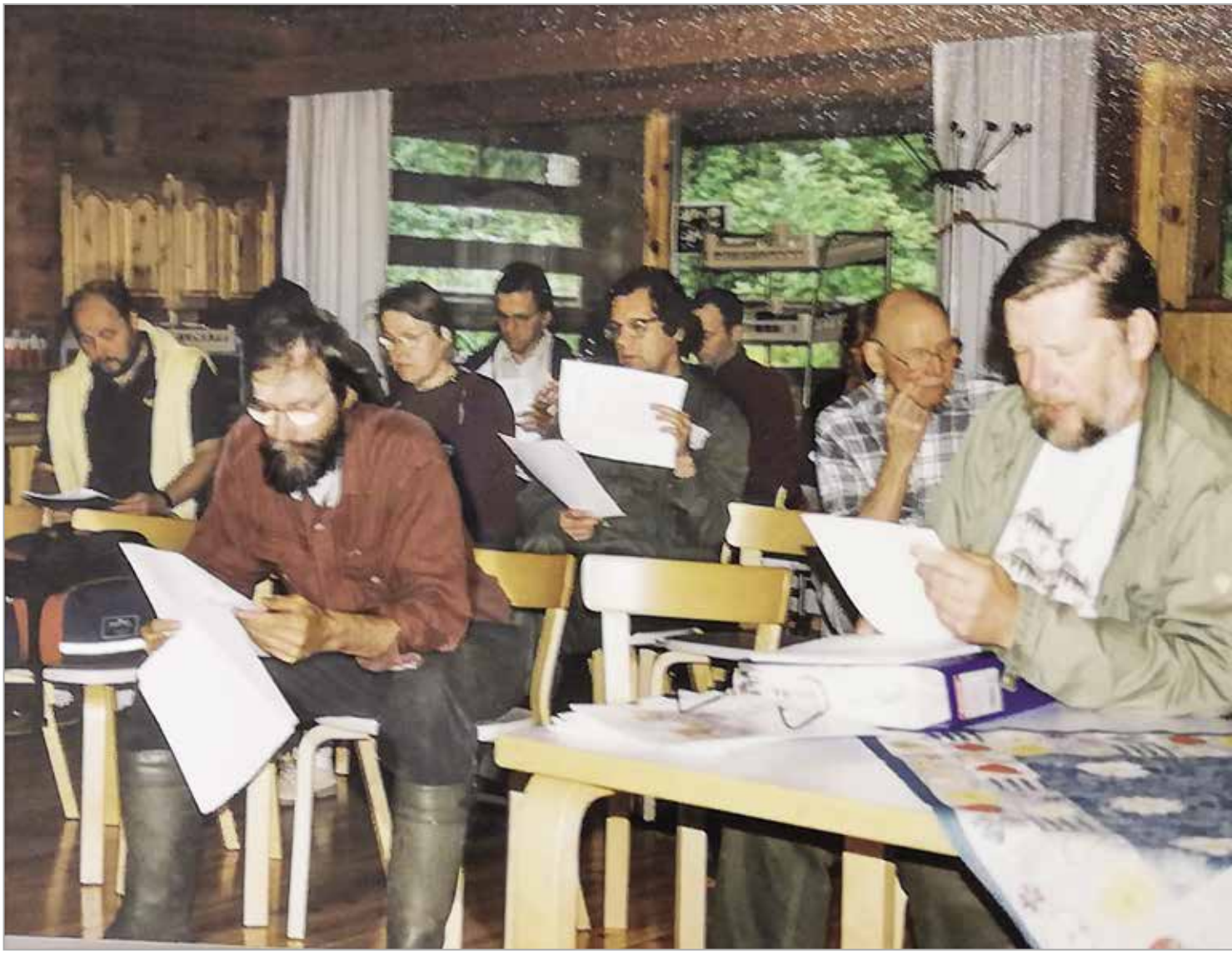

Vuosikokous vuonna 2000 Elämännokan leirikeskuksessa.

Sääksiemo puussa.

Kalasääskiä Enäjärvellä

Järvemme lahtien ja salmien yllä näkee usein kalasääsken lekuttelevan kaloja etsien. Taitavasti veteen syöksymällä ne saavat helpon näköisesti kalan – yleensä hauen tai lahnan, jonka sitten kuljettavat pesälleen syödäkseen tai syöttääkseen poikasilleen.

Teksti ja kuvat
Heikki Halttunen

Enäjärven alueella on pesinyt kalasääskiä iät ajat. Ne tulevat talvehtimisalueiltaan Afrikasta huhti-toukokuussa ja kalastelevat silloin sulapaikoilla järven rannoilla. Usein niitä näkee Salmen Uitin yllä.

Pitkään kalasääsket pesivät vainon takia kauempana järvestä läheisten soiden – mm Johdesuon keskellä. Yksi pesistä oli Jaarninkosken itäpuolella Kalatonlammen lähikallion laella.

Vainon laannuttua ovat sääkset siirtyneet pesimään järven rantamille 1990 luvun alusta lähtien. Nyt järvellä on pesinyt kaksi paria kalasääskiä. Ne tekevät pesänsä yleensä korkealle männyn latvaan, josta on hyvät näkymät ympäristöön. Linnut hyväksyvät myös puuhun asetetun pesä-alustan, jos se vaan on hyvällä paikalla. Lapinsaaressa Elämännokkaa vastapäätä pesi kalasääski pitkään tekopesässä, mutta viime vuosina se ei ole ollut käytössä.

Nykyisistä kahdesta sääksiparista toinen on pesinyt pitkään Ruissaaren luoteiskärjessä mäntyyn sijoitetussa tekopesässä. Veneellä liikkuvat saattavat säikyttää hautovan linnun pesältään, joten liikaa häiriötä tulee välttää. Pesäpuut on merkitty rauhoituskyltein.

Toinen kalasääskipari on pesinyt jo melko pitkään Pirttiniemen-Kontinpohjan alueella. Pesä oli aluksi Kontinpohjan pohjoisrannalla korkean kuusen latvassa. Pesä oli kovin huterasti paikallaan – se kallistui ja sittemmin kuusi katkesikin. Sitten pariskunta teki pesän Kontinpohjan saaren korkeaan mäntyyn. Siinä pesintä onnistui useana vuotena.

Toinen pesäyritelmä ilmestyi Iso-Pirttiniemen kärjen vastapäisen rannan mäntyyn. Siinä pesintä ei onnistunut.

Nyt pari vuotta on ollut onnistunut pesintä Iso-Pirttiniemen luoteisrannalla olevassa männyssä. Alue on melko rauhallinen ja toivottavasti linnut pesivät siellä pitkään.

Kalasääskien poikaset rengastetaan. Päävastuulliset ovat matematiikan emeritusprofessori Juhani Karhumäki, joka on rengastanut kalasääskiä yli 50 vuotta ja hänen poikansa Otso. Kuljetusavustajina ovat toimineet Halttusen veljesten lisäksi Rolf Oinonen ja Timo Lundell.

Tavoitin prof. Karhumäen pientä haastattelua varten:

Prof. Karhumäki; miten poikasten rengastus tapahtuu?

”Kiivettävähän sinne pesälle on. Aiemmin rengastin poikaset pesän laidan yli kurkottamalla, nykyisin laskemme poikaset maahan, jossa tiimin toinen jäsen ne rengastaa.”

Mitä tietoja kerätään?

”Poikasten siiven pituus mitataan ja paino tarkistetaan. Siiven pituudesta voi arvioida poikasen iän ja siten pesinnän aloittamisajankohdan. Kuoriutumattomat munat ja harvoin vastaan tulevat kuolleet poikaset toimitetaan tutkittavaksi.”

Paljonko poikasia on rengastettu?

”Kalasääski on yksi parhaiten tutkittuja pesimälintujamme. Niitä on seurattu systemaattisesti 50 vuotta, jona aikana poikasia on rengastettu Suomessa lähes 60 000 pesäpoikasta. Itse olen rengastanut nykyisen Salon alueelta yli 900 poikasta.”

Emo lennossa pesän yläpuolella.

Otso puussa.

Onko rengastetuista linnuista tullut löytöjä?

”Löytöjä on tullut etenkin aiemmin, kun lintuja ammuttiin, varsin säännöllisesti. En nyt muista juuri Enäjärven lintujen tilannetta, mutta Salossa rengastetuista linnuista useita on löytynyt päiväntasaajan Afrikasta ja yksi peräti Etelä-Afrikan tasavallasta. Yksi on myös asettunut pesimään Satakuntaan, kuten sääksikamera on paljastanut.”

Kalasääsket eivät yleensä ole ihmiselle vaarallisia rengastustilanteessa. Emot lähtevät pesältä ja lentävät alueen yläpuolella melko vaimeasti äännellen. Poikaset makaavat pesän pohjalle painautuneina. Poikkeuksiakin kuitenkin on: professori Karhumäki kertoo saaneensa kaksi kertaa hyökkäävän emon kynnet ohimoonsa.

Poikasten ainoa uhka on huuhkaja. Jotkut huuhkajat ovat jopa erikoistuneet kalasääsken poikasten nappaamiseen yön pimeydessä. Lapinsaaren pesästä kerran huuhkaja söi poikaset ja toisen emonkin. Alueen huuhkajakanta on nykyisin vähäinen eikä sitä voi enää pitää merkittävänä vaarana. ♦

KUVA Heikki Halttunen

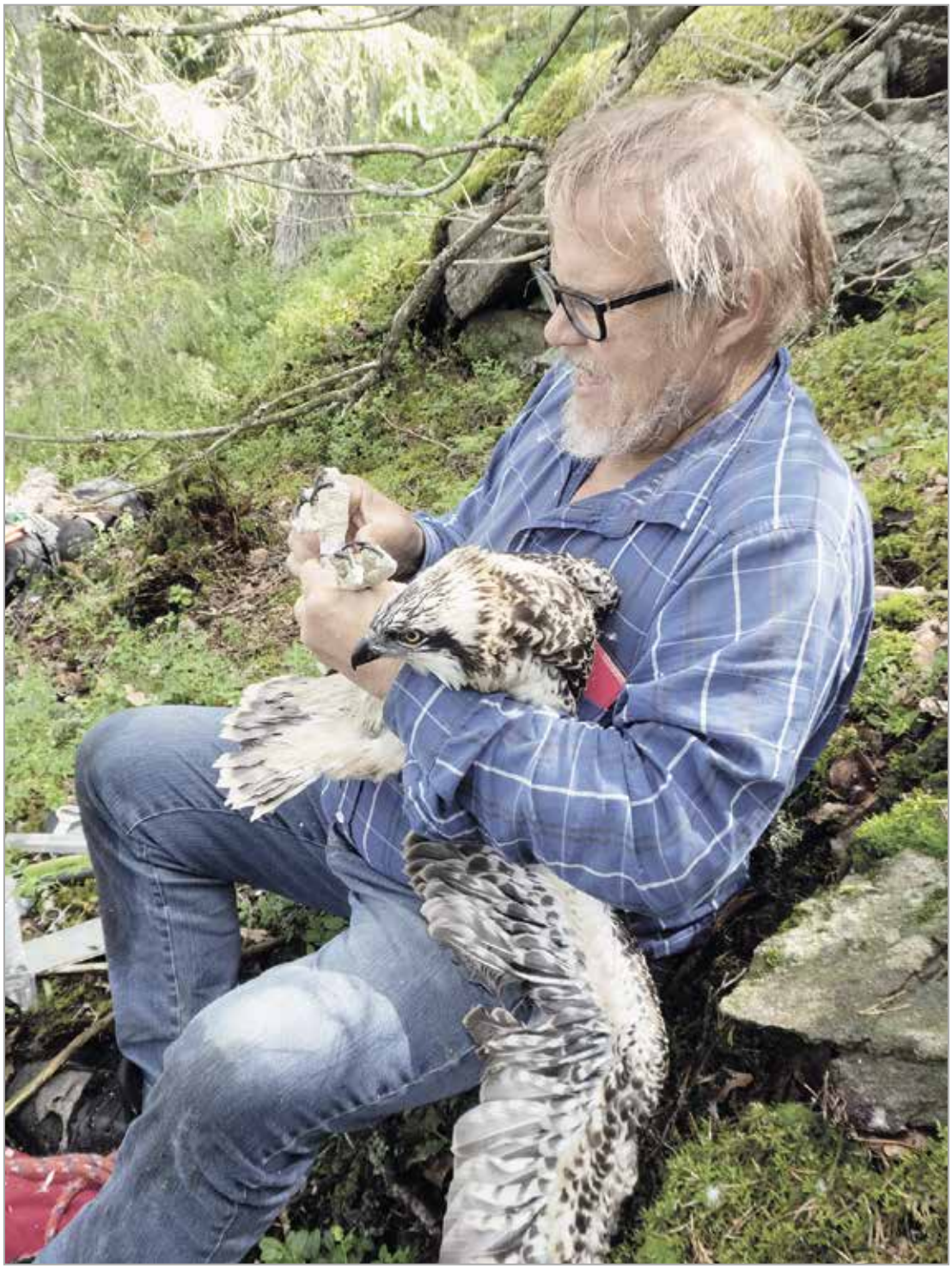

J.K. iso sääksenpoika sylissä.

Esitys Enäjärven käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi

Suomen kalataloushallinto on muuttunut siten, että pienet kalastusalueet on korvattu laajemmilla kalaTALOUS alueilla, jotka on rajattu ekologisin perustein ja siten, että kokonaiset vesistöt kuuluvat mahdollisuuksien mukaan kokonaan yhteen kalatalousalueeseen. Näin koko Enäjärvi kuuluu nyt Lounais-Suomen kalatalousalueeseen.

KUVA Heikki Halttunen

Kevään ensimmäinen särki.

Kalatalousalueiden tärkein tehtävä on laatia KHS eli järvikohtainen käyttö- ja hoitosuunnitelma, jossa kerrotaan miten järveä seuraavan kymmenen vuoden aikana hoidetaan kalastuksen kannalta.

Enäjärven osakaskuntien edustajat istahtivat syksyn alussa saman pöydän ääreen Enäjärven osuutta laatimaan.

Päädyttiin seuraaviin periaatteisiin:

- Tehdään laaja kalastoselvitys (edellinen yli 20 vuotta sitten) ja kartoitetaan hoitokalastuksen tarve ahvenen kohdalta selvitetään kasvunopeus ja kannan rakenne muikun osalta selvitetään kannan rakenne ja kasvu sekä selvitetään kaupallisen kalastuksen mahdollisuus
- istutettavia lajeja ovat kuha, siika ja ankerias
- Tanakka-hanke on selvittänyt kaupallisesti kannattavan särkikalapyynnin edellytyksiä ajatuksella, että kaupallinen särkikalojen kalastus on keskeinen osa järvien veden laadun hoitoa. Kaupallista särkikalojen kalastusta voi suorittaa Enäjärvellä.

Lisää näkökohtia järven kalaston hoidosta ja kalastuksesta voi toimittaa allekirjoittaneelle.

Rolf Oinonen 040 839 8528

Vesiliikenne Enäjärvellä

Hannu Lumme 31.10.2020

Kuluneena ”koronakesänä” on järvellämme voimassaoleva 10 km/h nopeusrajoitus, ja erityisesti vesiskootteriliikenne herättänyt jälleen keskustelua. Nopeusrajoitus sinänsä onkin aiheellinen keskustelun aihe, kun kyseessä ei ole edestakainen huviajelu. Kalastaville ja muille veneilijöille, joiden liikkuminen varsin laajalla vesialueellamme tapahtuu paikasta A paikkaan B ja mahdollisesti C sekä takaisin saattaa tuntua turhan alhaiselta. Järvemme on kuitenkin suurelta osin kapea ja sokkeloinen sekä kauttaaltaan arvokasta virkistysaluetta. Runsas ja monipuolinen linnusto sekä kalakanta tarvitsevat lisääntymisrauhan. Vaaratilanteita voi kapeilla kohdilla syntyä myös uimarin ja nopeakulkuisen veneen kohdatessa.

Kun Enäjärven Suojeluyhdistys lähes 30 vuotta sitten esitti tuolloisille Uudenmaan ja Varsinais-Suomen Lääninhallituksille nopeusrajoituksen määräämistä olivat ajankohtaisia häiriötekijöitä vielä myös vesihiihto ja jopa vesitasoliikenne pienkoneilla. Nuo harrastukset taitavat olla aika harvinaisia nykyään, mutta niiden tilalle on tullut vesiskootteriliikenne. Valitettavasti Suojeluyhdistykselle kantautui viime kesänä useita valituksia häiritsevästä vesiskootterilla ajelusta, jolla on rikottu Vesiliikennelakia sekä nopeusrajoituksen ilmeisen rikkomisen että häiritsevän käyttäytymisen kautta. Traficom´in johtava asiantuntija Risto Lång toteaa HS:ssa 25.08.2020 mm: ”Vesiliikennelain mukaan häiritsevä käyttäytyminen on ilman erillisiä rajoituksiakin kielletty. Se koskee kaikkien erilaisten vesikulkuneuvojen käyttäjiä koko Suomen vesialueella ja on voimassa kaiken aikaa”. Edelleen: ”Vesikulkuneuvolla liikkujien tulisi aina ottaa huomioon muu vesiliikenne, muut vesistön käyttäjät sekä luonto ja ympäristö”. Traficom´in lausuntoon perustuen Suojeluyhdistys katsookin, että uusi vesiliikennelaki on kattava täydennettynä nopeusrajoituksella ja koskee kaikenlaista vesillä liikkumista Enäjärvellä. Se kattaa siis myös saunalautat, jotka eivät ketään nopeudellaan häiritse, pikemminkin päinvastoin. Niiden osalta on tärkeää ennen kaikkea riittävä etäisyys rantaan sekä huomaavaisuus äänen käytössä ja ympäristöä kohtaan. Saunalauttojen tulee olla kokonaan päästöttömiä, ja kaikki niissä käytettävä vesi on puhdistettava kuten säännökset edellyttävät kiinteiden saunojen kohdalla. Todettakoon myös, että saunalautat tarvitsevat aina myös rakennusluvan.

Suojeluyhdistys kannustaa kaikkia enäjärveläisiä vesistöstämme nauttimiseen. Tähän liittyy myös vesillä liikkuminen soutaen, purjehtien tai moottorivoimalla. Vesillä liikkumisen kulttuuriin kuuluu huomaavaisuus kanssaihmisiä ja luontoa kohtaan. Nopeusrajoituksella on vahvat perusteensa huomioiden järvemme monimuotoisuus, sen rikas luonto ja samalla laaja virkistyskäyttö. Näiden tasapainon ylläpitämiseen jokaisen meidän enäjärveläisen panos on tärkeä. Liiku järvellä, kalasta, nauti, mutta muista samalla vastuusi kanssaihmisiä ja Enäjärven hyvinvointia kohtaan. ♦

Kokemuksia sähkömoottoriveneilystä Enäjärvellä

Minua pyydettiin kirjoittamaan sähkömoottoriveneilyn kokemuksista, sillä asia voi olla monelle ajankohtainen.

Hankimme kesämökkipaikan muutamia vuosia sitten ja mietimme hankkisimmeko perinteisen, bensakäyttöisen vai sähkökäyttöisen perämoottorin. Meillä oli rajallinen kokemus bensakäyttöisistä moottoreista ja hieman vierastimme bensakannujen kanssa toimimista. Sähkömoottoreissa viehätti hiljaisuus, helppokäyttöisyys, hajuttomuus ja vähäpäästöisyys. Päädyimme sähkökäyttöiseen saksalaiseen Torqeedo Travel 1003 C-malliin, joka on tarkoitettu soutuvenekokoluokkaan. Veneemme on Särki 411, pituus 4,04 m ja leveys 1,61 m, kantavuus 300 kg eli kyseessä on 4 - 5 hengen vene. Torqeedo Travel on toteutettu moottoriin integroidulla, irrotettavalla akulla, joka helpottaa käyttöä.

Olemme olleet erittäin tyytyväisiä tähän hankintaan. Pääasiallinen käyttötarkoitus on ollut kalastus, johon tämä sopii hyvin, sillä se on hiljainen ja kulkee pehmeästi. Tämä ominaisuus on erityisesti hyvä uisteltaessa pienillä nopeuksilla esim. kuhastuksessa.

Torqeedon maksiminopeus on hieman yli 4 solmua ja se jaksaa vetää hyvin 4 aikuista normaaliolosuhteissa. Olemme havainneet, että optimi matkavauhti on hieman yli 3 solmua. Tällöin akku ei kulu liian nopeasti. Koska Enäjärvi on laaja ja sokkeloinen niin ensimmäisen vuoden jälkeen huomasimme, että jos esim. kalastaessa haluaa siirtyä

Kuva syksyisestä Enäjärvestä.

pidemmän matkan seuraavaan potentiaaliseen kalastuspaikkaan, kuluu yksi akku liian nopeasti. Tällöin joutuu ajamaan turhan hiljaa akkua säästellen. Tämän vuoksi hankimme toisen akun. Sen vaihtamiseen ”lennossa” menee muutama minuutti, sillä sinun tarvitsee irrottaa vain kaksi sähköpiuhaa ja nostaa vanha akku pois ja laittaa uusi tilalle ja kaksi piuhaa uudelleen kiinni ja matkanteko voi jatkua.

Kokemuksemme mukaan toiminta-aika meidän veneellämme on normaaliajolla 2-3 tuntia, uistelulla 5-7 tuntia, tämä siis yhdellä akulla.

Toki perheemme käyttää sähköperämoottoria muuhunkin kuin kalastamiseen. Välillä on mukavaa veneillä rauhassa kauniissa kesäsäässä ja nauttia Enäjärven maisemista, luonnosta ja lintujen äänistä.

Käyttötarkoitus ratkaisee usein, valitaanko bensakäyttöinen tai sähkökäyttöinen perämoottori. Sähköperämoottorin teho, akun kesto ja toimintasäde mietityttää varmasti useita, mutta sähkömoottori on käytön ja huollon helppoudeltaan osoittautunut, ainakin Enäjärvellä, meidän tarkoitukseemme toimivaksi. Monet saattavatkin miettiä, että mitä isompi vene niin sitä haastavampaa on löytää riittävän tehokasta sähköistä perämoottoria, mutta nykyään on isompiinkin veneisiin vaihtoehtoja.

Haluaisin vielä painottaa, että tämä ei ole mikään kannanotto jompaakumpaa perämoottori vaihtoehtoa kohtaan, sillä molemmissa on omat hyvät ja huonot puolet. Tämä kertoo vaan yhden perheen kokemuksista sähköperämoottoriveneilystä Enäjärvellä. ♦

Teksti ja kuvat *Erkki Arvola*

Kuhasaalista Enäjärvestä.

Rakennusluvista

Suojeluyhdistys haluaa muistuttaa kiinteistön omistajia ja rannan läheistä rakentamista aikovia varmistamaan, minkälaisia rakennuslupia aiotut rakennelmat mahdollisesti tarvitsevat. Mikäli ranta-alue on kaavoitettu, on tarvittavien lupien tai ilmoitusten määrittely melko helppoa, eikä epäselvyyksiä pitäisi syntyä.

Mutta mikäli aluetta ei ole kaavoitettu, ranta-alueille ei voida noin vain luvittaa esimerkiksi asuntovaunuja. Kiinteistön tulee muodostaa rakennuspaikka, jolla on rakennusoikeutta. Maa- ja metsätalousalueille ei siten pääsääntöisesti voida luvittaa asuntovaunuja tai muita rakennelmia. Salon puolella käytäntö on sellainen, että 2 viikkoa kauempaa ei saa asuntovaunua tai siirrettävää rakennelmaa pitää samalla paikalla, ja myös siirrettävien rakennelmien pidempiaikainen sijoittaminen vaatii toimenpideluvan.

Saunalauttojen osalta voi todeta, että saunalautan rakennuslupa on mahdollista myöntää, mikäli ranta-asemakaavassa on osoitettu vesialueelle paikka, johon saunalautta voidaan luvittaa. Muissa tapauksissa saunalautat ovat luvattomia rakennelmia.

Kannattaa kääntyä kaikissa rakentamiseen liittyvissä lupakysymyksissä kiinteistön kotikunnan, siis Lohjan tai Salon rakennusvalvonnan puoleen mahdollisen ilmoitus- tai lupamenettelyn tarpeen varmistamiseksi. Parempi varmistaa ensin ja vasta sitten ryhtyä mahdolliseen rantarakentamiseen. ♦

Valonia

Varsinais-Suomen Vesistökunnostusverkosto, järjesti 30.syyskuuta Salon kirjaston tiloissa Salon alueen vesiensuojeluyhdistysten esittäytymistilaisuuden, johon Enäjärven Suojeluyhdistyksestä osallistuivat Rolf Oinonen ja Hannu Lumme. Tilaisuuden tarkoituksena alueen vesiensuojeluyhdistysten esittäytyminen ja verkostoituminen. Varsinaiset sovitut esitykset pitivät Someron Vesiensuojeluyhdistyksen pj. Juha Wiskari, joka kertoi värikkäästi vesistöjen merkityksestä Someron vetovoimatekijänä, sekä Kiskon Kirkkojärven Hoitoyhdistyksen pj. Juha Punta. Hän valaisi kattavasti Kirkkojärven laajaa, koko järven kattavaa niittoprojektia ja puhui talkoohengen sekä toisaalta julkisten avustusten merkityksestä projektille. Heillä oli hyviä kokemuksia järven lähialueiden viljelijöiden halukkuudesta hyödyntää niitettyä järviruoko maanparannusaineena pelloillaan. Hankaluutena oli, että ruovikon läjittäminen pellon suojakaistalle ei ollut sallittua. Kirkkojärvellä myös hoitokalastus on merkittävässä roolissa.

Lisäksi Salon Vesistöklinikka ry:n pj. Anne Lehmijoki kertoi alueen vesistöjen yleisestä tilasta ja Vesistöklinikan toiminnasta. Lyhyet spontaanit esittelyt pitivät kohta 50 toimintavuoden ikäinen Naarjärven Suojeluyhdistys ja Enäjärven Suojeluyhdistys – esittelimme Enäjärven käyttäen hyväksi havainnollista karttaa, jossa näkyy myös vanha rantaviiva ennen järven laskua. Tilaisuudelle tarkoitettu aika loppui valitettavasti kesken, ja juttua olisi riittänyt vaikka kuinka pitkään. Mukana olleet Laukanlahden Suojeluyhdistys sekä Perttelin Järvien Hoitoyhdistys saivat tyytyä esittelemään toimintaansa seuraavassa palaverissa, joka toivon mukaan järjestetään ensi vuonna.

Kaikkiaan tilaisuus oli mielenkiintoinen ja hyödyllinen. ”Kollegayhdistysten” kokemuksista voi ottaa oppia, ja alueen yhdistyksillä on paljon yhteisiä intressejä ajatellen vaikkapa kalateiden avaamista. Odotamme, että VALONIA toimii jatkossakin yhdistävänä tekijänä ja yhteistyön kehittäjänä. ♦

Minkkejä pyytämään

Hallitukselle on ilmoitettu runsaasti minkkihavaintoja ympäri järveä. Edellinen leuto talvi saattoi suosia nuorien minkkien hengissäsäilymistä ja hyväkuntoisina ne ovat ehkä tuottaneet runsaastikin poikasia. Minkki on haitallinen vieraslaji ja se on täysin lainsuojaton. Vain metsästysoikeus eli maanomistus täytyy olla, minkin saa pyytää koska vain eikä poikaset anna emolle suojaa. Minkinmetsästyksessä saa käyttää keinovaloa ja ääntä tuottavia laitteita, vaikkapa lehtipuhallinta. Minkkiä ei saa tappaa hukuttamalla.

Minkin haitallisuus perustuu ennen kaikkea sen kykyyn tappaa vesilintuja. Vesilintukannat ovat taantumassa monestakin syystä, ravinto-alueiden umpeenkasvu lienee tärkein syy, mutta harveneville kannoille minkki on entistä suurempi uhka.

Hallituksessa on pohdittu mahdollisuutta jakaa ranta-asukkaiden käyttöön minkkiloukkuja, lähinnä hetitappavia laatikkoloukkuja.

Paras ja tehokkain pyyntiaika on talvi ja varhaiskevät, jolloin minkit liikkuvat pitkiä matkoja. Monet käyvät mökeillään ympäri vuoden. Kesäaikainen pyyntikin voi olla hyvin tuottoisaa, silloin pitää vain tietää suurinpiirtein missä minkki pesii. Hetitappavaa loukkua ei tarvitse kokea joka päivä.

Miettikää asiaa tykönänne ja ottakaa yhteyttä jos asia kiinnostaa. Ja kaikki minkkihavainnot ovat tervetulleita.

Yhdistys yrittää myös tavoittaa metsästysseuroista henkilöitä, jotka voisivat osallistua pyyntiin tai ainakin opastaa siinä. ♦

Hallitus 2021

Heikki Halttunen	puheenjohtaja	heka.halttunen@gmail.com	050 554 6600
Hannu Lumme	varapuheenjohtaja	hm.lumme@gmail.com	050 565 5550
Helena Olkinuora	sihteeri, rahastonhoitaja	helsu1957@gmail.com	040 563 9839
Erkki Arvola	jäsen	erkki.arvola@jfp.fi	050 571 3617
Jouko Laitinen	jäsen	laitinen.jouko@gmail.com	050 596 7031
Maarit Leino	jäsen	maarit.leino02@gmail.com	045 662 8801
Keijo Liski	jäsen	liski.keijo@gmail.com	040 553 0003
Rolf Oinonen	jäsen	rolf.oinonen@gmail.com	040 839 8528
Lea Siivola	jäsen	lea.siivola@outlook.com	040 510 7008

Enäjärven suojeluyhdistys ry:n kotisivut www.enajarvi.fi

Aatoksia yhdistyksen nuottalautasta

Yhdistys hankki aikanaan nuotan, nuottalautan ja kuomullisen peräkärryn nuotan säilytyspaikaksi. Nuotta hankitiin, jotta ylläpidettäisiin tätä perinteistä kalastusmuotoa ja samalla voitaisiin seurata järven särkikalakantojen kehitystä.

Nuottahankkeen rahoitukseen osallistuivat järven osakaskunnat, suojeluyhdistys sekä paikallinen Leader-rahasto. Nuottauksia on tehty syksyisin, viimeksi syksyllä 2019. Saalista on tullut vaihtelevasti, parista sintistä 300 kiloon särkeä. Nuottauksia on vetänyt Rolf Oinonen ja niihin on osallistunut 6–15 järven ranta-asukasta. Tapahtuma on ollut avoin kaikille, joten ulkopuolisiakin on ollut mukana.

Nyt vetäjä on vanhentunut ja yhdistyksen hallituksessa on käyty keskustelua nuottauksen tulevaisuudesta. Ensisijaisena toiveena olisi, että löytyisi henkilö tai porukka, joka olisi valmis jatkamaan tätä perinnetyötä järvellämme. Kyseeseen tulisi siis nuottaporukan kokoaminen syksyisin, nuotan tuonti lautalle ja itse nuottaus, mahdollisen saaliin käsittely ja nuotan siirto säilytykseen. Kaikuluotaus pyynnin suunnittelussa auttaa paljon. Lauttaa on pidetty yhden hallituksen jäsenen rannassa ja nuottaa säilytetty Enäjärven sahalla.

Toissijainen ratkaisu olisi nuotan myynti. Ostajia sekä lautalle, nuotalle että peräkärrylle kyllä löytyy. Hienoa olisi, että lautta ja nuotta jäisivät Enäjärvelle.

Hyvät jäsenet, miettikää tätä asiaa tykönänne ja nuorempien polvien kanssa ja antakaa palautetta allekirjoittaneelle tai hallituksen jäsenille.

KUVAT Heikki Haltunen

Nuottauspuuhissa.

Sähkökaapelityöt

Sähkökaapelointi etenee Enäjärven ympäristössä hyvää vauhtia. Uudet maisemamuuntajat on jo asennettu ja kaapelointi alkaa olla loppuvaiheissaan. Monimuotoinen maasto on tuonut työlle oman haasteensa. Monet mökit sijaitsevat paikoissa, jonne ilmajohtojen vetäminen on aikanaan ollut kaapelointia luontevampaa. Kun koko maakaapelointi on valmis, vuorossa on seuraava vaihe, eli vanhojen ilmajohtojen ja sähkötolppien poisto. ”Kuraralli” ei siis ole ohi vielä. Toivottavasti lopputulos kalliista operaatiosta on lopulta kaikille hyvä. Ainakaan joutsenet ja muut isot linnut eivät enää ole vaarassa törmätä lankoihin. Minneköhän pikkulinnut sitten kokoontuvat, kun sähkölangatkin ovat historiaa? Missä ne kokoontuivat ennen sähkö- ja puhelinlankoja, joiden historia on maaseudulla lopulta vain noin sadan vuoden takainen? ♦

KUVA Hannu Lumme

Keskeneräinen kaapelityömaa –>

Joutsenperhe.

KUVA Heikki Halttunen